

ความยุติธรรม ความโปรดปราน และเดชานุภาพของอัลลอฮ์

[ไทย]

عدل الله ورحمته وقدرته عز وجل

[باللغة التايلاندية]

ไฟค็อล อับดุลฮาดีย์ อบุลฟัฎล์

فيصل عبد الهادي أبو الفضل

ตรวจทาน: ซุฟอัม อุษมาน

مراجعة: صافي عثمان

สำนักงานความร่วมมือเพื่อการเผยแพร่และสอนอิสลาม อัร-ร็อบวะฮ์ กรุงริยาด

المكتب التعاوني للدعوة وتوعية الجاليات بالربوة بمدينة الرياض

1428 – 2007

islamhouse.com

ความยุติธรรม ความโปรตปราน และเดชานูภาพของอัลลอฮ์

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِيمَا يَرُوهُ عَنْ رَبِّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى، قَالَ: «إِنَّ اللَّهَ كَتَبَ الْحُسَنَاتِ وَالسَّيِّئَاتِ، ثُمَّ بَيَّنَّ ذَلِكَ، فَمَنْ هَمَّ بِحَسَنَةٍ فَلَمْ يَعْمَلْهَا كَتَبَهَا اللَّهُ عِنْدَهُ حَسَنَةً كَامِلَةً، وَإِنْ هَمَّ بِهَا فَعَمَلَهَا كَتَبَهَا اللَّهُ عِنْدَهُ عَشْرَ حَسَنَاتٍ إِلَى سَبْعِمِائَةٍ ضِعْفٍ إِلَى أَضْعَافٍ كَثِيرَةٍ، وَإِنْ هَمَّ بِسَيِّئَةٍ فَلَمْ يَعْمَلْهَا كَتَبَهَا اللَّهُ عِنْدَهُ حَسَنَةً كَامِلَةً، وَإِنْ هَمَّ بِهَا فَعَمَلَهَا كَتَبَهَا اللَّهُ سَيِّئَةً وَاحِدَةً». رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ، وَمُسْلِمٌ.

ความว่า : จากท่านอิบนุอับบาส –เราะฎียัลลอฮุอันฮุมมา- จากท่านเราะสูลุลลอฮ์ –คือลัลลอฮ์ อะลัยฮิ วะสَّلَام- ท่านเล่าจากดำรัสแห่งพระผู้อภิบาลของท่าน –ตะบาเราะกะวะตะอะลา- พระองค์ได้ตรัสว่า: แท้จริงอัลลอฮ์ได้บันทึกความดีและความชั่วทั้งหลาย แล้วพระองค์ก็ได้ชี้แจงเรื่องดังกล่าว ใครก็ตามที่ปรารถนาจะทำความดีอย่างหนึ่ง แต่แล้วเขาไม่ได้ทำ อัลลอฮ์จะทรงบันทึก ณ พระองค์ซึ่งหนึ่งความดีอย่างสมบูรณ์ และถ้าหากเขาปรารถนาที่จะทำมัน แล้วเขาก็ได้ทำ อัลลอฮ์จะทรงบันทึก ณ พระองค์ซึ่งสิบความดี และพระองค์จะทรงเพิ่มพูนอีกถึงเจ็ดร้อยเท่าจนถึงหลาย ๆ เท่าอย่างมากมาย และถ้าหากเขาปรารถนาที่จะทำความชั่วอย่างหนึ่ง แต่แล้วเขาไม่ได้ทำ อัลลอฮ์จะทรงบันทึก ณ พระองค์ซึ่งหนึ่งความดีอย่างสมบูรณ์ และถ้าหากเขาปรารถนาที่จะทำมัน แล้วเขาก็ได้ทำ พระองค์จะทรงบันทึก ณ พระองค์ซึ่งหนึ่งความผิดเท่านั้น" (บันทึกโดย อัลบุคอรีห์และมุสลิม) [1]

ประวัติโดยย่อของเศาะหาบะฮ์ผู้เล่าหะดีษ

อิบนุ อับบาส มีชื่อว่าอับดุลลอฮ์ อิบนุ อับบาส เป็นลูกพี่ลูกน้องกับท่านนบี คือลัลลอฮ์ อะลัยฮิ วะสَّلَام ส่วนมารดาของท่านคืออุมมุล ฟุฎล ลุบาบะฮ์ บินติ อัลหาริษ เป็นพี่น้องกับท่านหญิงมัมมูนะฮ์ เราะฎียัลลอฮ์ อันฮา ผู้ซึ่งเป็นหนึ่งในบรรดาภรรยาของท่านนบี คือลัลลอฮ์ อะลัยฮิ วะสَّلَام ท่านเกิดที่เมืองมักกะฮ์ก่อนที่ท่านนบีจะอพยพไปยังเมืองมะดีนะฮ์สามปี และตอนที่ท่านนบีเสียชีวิตท่านมีอายุได้ 13 ปี

ท่านได้รายงานหะดีษจากท่านนบี –คือลัลลอฮ์อะลัยฮิวะสَّلَام- เป็นจำนวน 1660 หะดีษด้วยกัน และท่านเป็นหนึ่งในบรรดาเศาะหาบะฮ์ที่มีชื่อเสียงเกี่ยวกับความรู้และความเข้าใจในเรื่องหลักคำสอนของศาสนาและอรรถธิบายอัลกุรอาน จนถูกขนานนามว่า “หับรุลอุมมะฮ์” และ “ตุรฎูมานุล กุรอาน” ซึ่งมีความหมายว่า “ผู้รอบรู้ของประชาชาติ” และ “ผู้อรรถธิบายอัลกุรอาน”

ท่านเสียชีวิตที่เมืองฏอฮ์ฟในปีฮิจเราะฮ์ศักราชที่68 [2] ในสมัยเคาะลีฟะฮ์อิบนุซ ซุบัยร

ความสำคัญของหะดีษ

หะดีษบทนี้ได้ชี้แจงถึงความยิ่งใหญ่ของความโปรดปรานและเราะฮูมะฮูของพระองค์อัลลอฮ์ที่มีต่อป่าวของพระองค์ ซึ่งมันจะเป็นแรงกระตุ้นหนุนใจให้รู้สึกอยากทำความดีเพื่อหวังผลบุญอันมากมายจากพระองค์ และหะดีษบทนี้ยังได้ตักเตือนป่าวให้ตระหนักอยู่เสมอว่าทุกๆ การงานที่เขาปฏิบัติอยู่นั้นมีผู้ที่คอยสังเกตและมองดูอยู่

อธิบายหะดีษ

หะดีษบทนี้เรียกว่าหะดีษกุดสัย์ นั่นคือหะดีษที่ท่านนบี -ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม- รายงานจากอัลลอฮ์ -สุบหานะฮู วะตะอาลา-

(แท้จริงอัลลอฮ์ได้บันทึกความดีและความชั่วทั้งหลาย ...)

การบันทึกความดีและความชั่วของมนุษย์นั้นมี 2 ประเภทกล่าวคือ

1. การบันทึกก่อนที่มนุษย์จะทำความดีและความชั่ว นั่นคือการบันทึกใน “เลาหุมะหะฟุซ” หรือที่เรียกว่ากำหนดกฎศภาวะ (เกาะดัวร์) ซึ่งอัลลอฮ์ได้กำหนดกฎศภาวะต่างๆ ที่จะบังเกิดขึ้นในมัจลุญนี้ก่อนที่พระองค์จะสร้างมันขึ้นถึงห้าหมื่นปี [3]

2. การบันทึกในขณะที่มนุษย์ได้ทำความดีหรือความชื่อนั้น ๆ หรือการบันทึกของมลาอิกะฮ์นั่นเอง อัลลอฮ์ได้ตรัสว่า :

أم يحسبون أنا لا نسمع سرهم ونجواهم بلى رسلنا لديهم يكتبون [4]

ความว่า "หรือพวกเขาคิดว่าเราไม่ได้ยินความลับของพวกเขาและการประชุมลับของพวกเขา แน่นอน(เราได้ยิน) และทูต(มลาอิกะฮ์)ของเราอยู่กับพวกเขาเพื่อบันทึก"

ส่วนการบันทึกที่กล่าวในหะดีษบทนี้บางอุละมาอ์กล่าวว่าคือการบันทึกประเภทที่สอง ดังที่มีสายรายงานอื่นจากท่านนบีว่า :

إذا أراد عبدي أن يعمل سيئة فلا تكتبوها عليه حتى يعملها ، فإن يعملها فاعملها

له بمثلها، وإن تركها من أجلي فاعملها له حسنة [5]

ความว่า "เมื่อป่าวของข้าปรารถนาที่จะทำความชั่วอย่างหนึ่ง พวกเจ้าทั้งหลาย(หมายถึงบรรดามลาอิกะฮ์)จงอย่าเพิ่งบันทึกมันจนกว่าเขาจะปฏิบัติมันเสียก่อน และหากเขาปฏิบัติมันแล้ว พวกเจ้าก็จงบันทึกเสมือนกับมัน(หมายถึงบันทึกแค่หนึ่งความชั่ว) และถ้าหากเขาได้ละทิ้งมันเพื่อข้าแล้ว พวกเจ้าก็จงบันทึกหนึ่งความดีให้แก่เขา"

(แท้จริงอัลลอฮ์ได้บันทึก...)

พาดพิงการบันทึกถึงอัลลอฮ์ทุกๆ ที่พระองค์ไม่ใช่ผู้ที่ทำการบันทึกด้วยตัวพระองค์เอง กล่าวคืออัลเกาะลัม(ปากกา)จะบันทึกกฎสภาพะในเลาหุมะหุซ และมลาอิกะฮ์จะบันทึกการทำงานของมนุษย์ในโลกนี้ นั่นก็เพราะว่าสาเหตุของการบันทึกมาจากคำสั่งของพระองค์ ดังนั้นจึงพาดพิงการบันทึกถึงพระองค์ การพูดประโยคแบบนี้เราก็มักนิยมใช้กัน เช่นเราพูดว่า ฉันสร้างบ้านหมดไปหนึ่งล้านกว่าบ้าน ทั้ง ๆ ที่เราอาจไม่ใช่ผู้ที่สร้างบ้านด้วยตัวเองแต่เราจ้างเขามาสร้างต่างหาก แต่ที่เราพูดไปอย่างนั้นก็เพราะว่าสาเหตุของการสร้างมาจากคำสั่งของเรานั้นเอง

อนึ่งเราก็รู้อย่างประจักษ์แจ้งแล้วว่าอัลลอฮ์ทรงรอบรู้ทุกๆ การเคลื่อนไหว แต่แล้วทำไมจึงต้องให้มลาอิกะฮ์จดบันทึกการทำงานของมนุษย์ด้วย ?

คำตอบคือ เพื่อแสดงถึงความยุติธรรมของอัลลอฮ์และเพื่อเป็นหลักฐานมัดตัวมนุษย์ในความผิดของเขาที่ได้กระทำไว้ในโลกนี้จนเขาไม่สามารถจะแก้ตัวได้ในวันพิพากษา ด้วยเหตุนี้มนุษย์ทุกคนจึงถูกสั่งให้อ่านสมุดบันทึกของเขาและไตร่ตรองในความผิดต่างๆที่ได้ทำไว้ อัลลอฮ์ได้ตรัสว่า :

اقرأ كتابك كفى بنسفك اليوم حسيبا [6]

ความว่า "เจ้าจงอ่านบันทึกของเจ้า พอเพียงแก้ตัวเจ้าแล้ววันนี้ที่จะเป็นผู้ชำระบัญชีของตัวเจ้าเอง"

และดังที่มีรายงานจากท่านนบีว่า : "แท้จริงอัลลอฮ์จะพิพากษาชายคนหนึ่งจากประชาชาติของฉันต่อหน้ามัลคูล์ทั้งหลาย และแล้วสมุดบันทึกจำนวน99เล่มจะถูกแผ่ออก แต่ละเล่มจะมีขนาดเท่าสุดสายตาทอดเห็น และพระองค์ก็ตรัสว่า : เจ้าจะปฏิเสธบางอย่างจากสิ่งที่ถูกเขียนนี้หรือไม่? มลาอิกะฮ์ผู้จดบันทึกของข้าอวยุติธรรมต่อเจ้าหรือไม่? เขาก็ตอบว่า : โอ้อัลลอฮ์ ไม่เลย พระองค์ก็ทรงถามอีกว่า : เจ้ามีข้อแก้ตัวไหม? เขาก็ตอบว่า : โอ้อัลลอฮ์ ไม่เลย" [7]

ท่านอัลหาฟิซ อิบนุหะญ์รกล่าววว่า : และสามารถนำเอามาเป็นหลักฐานจากประโยคข้างต้นได้ว่า บรรดา มลาอิกะฮ์ผู้จดบันทึกจะไม่บันทึกสิ่งที่เป็นมุบาหุ เพราะ (ในหะดีษ) มันเจาะจงเฉพาะสิ่งที่เป็นความดีและความชั่ว [8]

(แล้วพระองค์ก็ได้ชี้แจงเรื่องดังกล่าว) หมายถึงแจกแจงถึงวิธีการบันทึกว่าเป็นอย่างไร

(ใครก็ตามที่ปรารถนาจะทำความดีอย่างหนึ่ง แต่แล้วเขาไม่ได้ทำ อัลลอฮ์จะทรงบันทึก ณ พระองค์ซึ่งหนึ่งความดีอย่างสมบูรณ์)

ในหะดีษบอกว่า “ปรารถนา” นั้นหมายถึงการตั้งใจที่จะทำจริงๆ ดังนั้นถ้าหากเป็นเพียงแค่การนึกคิด โดยไม่ได้ปรารถนาจะทำจริงๆ ถือว่าไม่เข้าข่ายในหะดีษบทนี้

การที่คนๆ หนึ่งปรารถนาจะทำความดีอย่างหนึ่งแต่เขาไม่ได้ทำ สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 กรณีด้วยกัน คือ

1. กรณีที่ไม่ได้ทำเนื่องจากเกิดอาการขี้เกียจ กรณีนี้เขาจะถูกบันทึกหนึ่งความดีอย่างสมบูรณ์ เนื่องจากการตั้งใจและการปรารถนาที่ดีนั้นเป็นต้นเหตุและคือจุดเริ่มต้นของความดี ดังนั้นเมื่อต้นเหตุเป็นสิ่งที่ดีเขาจึงได้รับหนึ่งความดี และกรณีนี้คือกรณีของหะดีษบทนี้

2. กรณีที่ไม่ได้ทำเนื่องจากไปทำความดีอย่างอื่นที่ดีกว่า เช่น มุสลิมคนหนึ่งตั้งใจจะอิติกาฟที่มีสติญนะบะวีรีย ๓๐ นครมาดีนะฮะ แต่แล้วเขาก็ได้ละทิ้งอิติกาฟที่มีสติญนะบะวีรีย แต่กลับไปอิติกาฟที่มีสติญอัลหะรอหม ๓๐ นครมักกะฮะแทน เพราะการอิติกาฟที่นครมักกะฮะนั้นประเสริฐกว่า กรณีนี้เขาจะได้รับสองความดีคือ ความดีจากความปรารถนาดีที่เขาตั้งใจจะทำความดีอันแรก และความดีจากการงานที่สองที่เขาได้กระทำ [9]

3. กรณีที่ได้ทำสาเหตุที่จะบรรลุถึงความดีนั้นๆ แล้ว แต่ยังไม่ทันที่จะทำความดีอันนั้นจนสำเร็จจุลวงก็เกิดมีอุปสรรคขึ้นมาเสียก่อน และถ้าหากไม่มีอุปสรรคนั้นๆ แล้วเขาย่อมที่จะทำความดีนั้นๆ จนจุลวง เช่น นาย ก. ปรารถนาที่จะถือศีลอดสุนัตในวันพรุ่งนี้ พอรุ่งขึ้นเขาก็ถือศีลอดดังที่ปรารถนาไว้ แต่ไม่ทันที่จะถือศีลอดจนจบ เขาก็เกิดป่วยขึ้นมาอย่างกะทันหันจนต้องละศีลอด กรณีนี้เขาจะได้รับผลบุญเสมือนกับเขาได้ทำความดีนั้นๆ ดังที่อัลลอฮ์ได้ตรัสว่า :

[10] ومن يخرج من بيته مهاجراً إلى الله ورسوله ثم يدركه الموت فقد وقع أجره

ความว่า "และผู้ที่ย่อออกจากบ้านเขาไปในฐานะผู้อพยพไปยังอัลลอฮ์และเราะสูลของพระองค์ แล้วความตายก็ประสบเขา แน่อนอนผลตอบแทนของเขานั้นย่อมปรากฏอยู่แล้ว ณ อัลลอฮ์"

เขาผู้นี้ยังไม่ทันที่จะอพยพถึงนครมาดีนะฮะ แต่อัลลอฮ์ทรงได้บันทึกแก่เขาเสมือนกับว่าเขาได้อพยพถึงนครมาดีนะฮะ ทั้งนี้ก็เพราะว่าเขาได้ทำสาเหตุที่จะบรรลุถึงความดีนั้นๆ นั่นคือการออกเดินทางจากบ้านเขา แต่ทว่าเขาเจอกับอุปสรรคนั้นคือความตาย และหากเขาไม่ประสบกับความตายแล้วเขาก็ย่อมอพยพสู่นครมาดีนะฮะแล้ว ดังนั้นอัลลอฮ์จึงบันทึกแก่เขาเสมือนกับว่าเขาได้อพยพ

(อัลลอฮ์จะทรงบันทึก ณ พระองค์) ท่านอิหม่ามมะวะรียกล่าวไว้ว่า นี่แสดงถึงการเอาใจใส่ของพระองค์ต่อการบันทึกความดีของบ่าวของพระองค์ [11]

(ซึ่งหนึ่งความดีอย่างสมบูรณ์) คือหนึ่งความดีอย่างสมบูรณ์ที่ไม่ขาดตกบกพร่อง ทั้งนี้ก็เพื่อมิให้มีข้อสงสัยเลยว่า เขาไม่ได้ลงมือปฏิบัติทำความดี แต่ทำไมเขาจึงได้รับความดี

(และถ้าหากเขาปรารถนาที่จะทำมัน แล้วเขาก็ได้ทำ อัลลอฮฺจะทรงบันทึก ณ พระองค์ซึ่งสืบความดี และพระองค์จะทรงเพิ่มพูนอีกถึงเจ็ดร้อยเท่าจนถึงหลาย ๆ เท่าอย่างมากมาย) ทุกๆ ความดีที่มุสลิมได้ทำนั้น อัลลอฮฺจะทรงตอบแทนด้วยการบันทึกสืบความดีให้กับเขาเป็นอย่างน้อย ดังที่พระองค์ได้ตรัสไว้ในอายะฮฺหนึ่งว่า :

مَنْ جَاءَ بِالْحُسْنَةِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثَالِهَا [12]

ความว่า "ผู้ใดที่นำความดีมา เขาก็จะได้รับสิบเท่าของความดีนั้น"

ส่วนการเพิ่มพูนความดีมากกว่าสิบเท่าจนถึงเจ็ดร้อยเท่าและจนถึงหลาย ๆ เท่าอย่างมากมายจนเหลือคณานับ มันก็ขึ้นอยู่กับความประสงค์ของอัลลอฮฺ แต่ทั้งนี้มันก็มีปัจจัยสำคัญที่พระองค์จะทรงเพิ่มพูนความดีนั้นๆ ด้วย อันได้แก่

1. การดำรงตนประพฤติดีในศาสนาอิสลาม ท่านนบี –ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม- ได้กล่าวว่า:

إِذَا أَحْسَنَ أَحَدُكُمْ إِسْلَامَهُ فَكُلَّ حَسَنَةٍ تَكْتُبُ بَعْشَرَ أَمْثَالِهَا إِلَى سَبْعِمِائَةٍ ضِعْفٍ

[13]

ความว่า "เมื่อคนๆหนึ่งในหมู่พวกเจ้าประพฤติดีในการนับถือศาสนาของเขาแล้ว ดังนั้นทุกๆความดีที่เขาปฏิบัตินั้นจะถูกบันทึกด้วยสิบความดีจนถึงเจ็ดร้อยเท่า"

2. ความบริสุทธิ์ใจ หมายความว่าใครก็ตามที่มีความบริสุทธิ์ใจมากกว่าในการประกอบอิบาดะฮฺหนึ่งๆ อัลลอฮฺก็จะทรงเพิ่มพูนความดีของเขาเท่า่นั้น ส่วนผู้ที่ไม่มีความบริสุทธิ์ใจเลยนั้น แน่นอนยิ่งการทำงานของเขาจะไม่ถูกตอบรับแต่ประการใด ท่านนบี –ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม- ได้กล่าวว่า:

لَا تَسْبُوا أَصْحَابِي ، فَلَوْ أَنَّ أَحَدَكُمْ أَنْفَقَ مِثْلَ أَحَدٍ ذَهَبًا مَا بَلَغَ مَدَّ أَحَدِهِمْ وَلَا

نَصِيفُهُ [14]

ความว่า "พวกท่านจงอย่าตำหนิบรรดาเศาะหาบะฮฺของฉัน หากแม้ว่าคนๆหนึ่งในหมู่พวกท่านบริจาคทองคำเท่ากับภูเขาอุหุดแล้ว (ผลบุญ)จะไม่เท่ากับที่พวกเขาบริจาคคนหนึ่งและครึ่งหนึ่งของมันเลย"

สาเหตุที่ผลบุญการบริจาคของบรรดาเศาะหาบะฮฺมากกว่านั้น อุลละมาอ์ได้ให้เหตุผลไว้หลายทัศนะด้วยกัน และมีทัศนะหนึ่งกล่าวว่า เนื่องจากเขามีความบริสุทธิ์ใจมากกว่าและมีความตั้งใจจริงๆ อย่างแน่วแน่

[15]

ดังนั้นสมควรที่เราจะต้องพยายามฝึกจิตใจให้มีความบริสุทธิ์ในการประกอบอิบาดะฮ์ใดๆก็ตามเพื่ออัลลอฮ์แต่พระองค์เดียว และไม่มีเจตนาอื่นใดหรือหวังผลตอบแทนจากมนุษย์ด้วยกัน เมื่อความบริสุทธิ์ใจมากเท่าไร การตอบแทนจากอัลลอฮ์ก็จะยิ่งมากเท่านั้น

3. ปฏิบัติตามสุนนะฮ์ของท่านนบี –คือลัทธิลุลออฮ์อะลัยฮิวะสัลลัม- หมายความว่า หากเราปฏิบัติตามสุนนะฮ์ของท่านนบีในการประกอบอิบาดะฮ์หนึ่งๆมากกว่า ผลบุญของเราก็จะเพิ่มพูนมากยิ่งขึ้น เช่นการละหมาด หากเราปฏิบัติตามสุนนะฮ์ของท่านนบีในอิริยาบถและรายละเอียดต่างๆ ผลบุญของเราก็ย่อมมากกว่าผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามสุนนะฮ์ในรายละเอียดที่เราปฏิบัติ

ส่วนการงานใดก็ตามที่ไม่สอดคล้องกับสุนนะฮ์ของท่านนบีเลยนั้น แน่แน่นอนมันจะไม่ถูกตอบรับ

และเราไม่สามารถรู้ได้ว่าอะไรคือสุนนะฮ์ของท่านนบีบ้าง นอกจากว่าเราจะต้องศึกษาหาความรู้ ฉะนั้นแล้วมุสลิมทุกคนก่อนที่จะประกอบอิบาดะฮ์ต่างๆสมควรที่จะต้องศึกษารายละเอียดและสุนนะฮ์ของท่านนบีให้ถี่ถ้วนเสียก่อน ทั้งนี้เพราะการงานของผู้ที่รู้ย่อมไม่เท่ากับการงานของผู้ที่ไม่รู้

هل يستوي الذين يعلمون والذين لا يعلمون [16]

ความว่า "บรรดาผู้รู้และบรรดาผู้ไม่รู้จะเท่าเทียมกันหรือ"

4. ความประเสริฐของอิบาดะฮ์นั้นๆ เอง อัลลอฮ์ได้ให้อิบาดะฮ์มีความหลากหลายต่างชนิดกันออกไป และอิบาดะฮ์ต่างๆ ก็ย่อมมีความ ประเสริฐที่อิบาดะฮ์อื่นไม่มี บางอิบาดะฮ์นั้นการตอบแทนของมันมากมายเลยเกินจินนัยไม่ได้ เช่นการถือศีลอด ดังที่ท่านนบี –คือลัทธิลุลออฮ์อะลัยฮิวะสัลลัม- ได้กล่าวว่า :

كل عمل ابن آدم تضاعف الحسنة عشر أمثالها إلى سبعمائة ضعف ، قال الله

عز وجل : إلا الصوم... [17]

ความว่า "ทุกๆการงานของลูกหลานอาดัมนั้นจะถูกเพิ่มพูนถึงสิบความดี จนถึงเจ็ดร้อย

เท่า อัลลอฮ์ –อิซซะวะญัล – ได้ตรัสว่า: นอกจากการถือศีลอด" [18]

5. เวลาของการปฏิบัติ การปฏิบัติอิบาดะฮ์ในบางช่วงเวลา ผลบุญของมันนั้นจะเพิ่มพูนและทวีคูณอย่างมากมากกว่าในช่วงเวลาอื่น เช่นการประกอบอิบาดะฮ์ในคืนอัลกัอดร ซึ่งเป็นคืนที่ประเสริฐกว่าหนึ่งพันเดือน

6. สถานที่ปฏิบัติ เช่นการละหมาดในสามมัสญิด นั่นคือมัสญิดหะรออม มัสญิดนะบะวีร์ และมัสญิดอัลอักศอ มันย่อมประเสริฐกว่าละหมาดในมัสญิดอื่นๆ

7. ความจำเป็นหรือต้องการอย่างยิ่งยวดในอิบาดะฮ์นั้นๆ ในบางกรณีอิบาดะฮ์บางอย่างอาจเป็นที่ต้องการอย่างยิ่งยวด เช่นในกรณีเกิดอุทกภัยน้ำท่วม ในช่วงเวลานี้การบริจาคเป็นอิบาดะฮ์ที่มีความจำเป็นและเป็นที่ต้องการอย่างมาก ดังนั้นการบริจาคในช่วงนี้จึงประเสริฐกว่าในช่วงปกติไม่มีภัยอะไร

อัลลอฮ์ได้ตรัสว่า :

لا يستوي منكم من أنفق قبل الفتح وقاتل أولئك أعظم درجة من الذين أنفقوا من

بعد وقاتلوا [19]

ความว่า "ย่อมไม่เท่าเทียมกันในหมู่พวกเจ้านั้นมีผู้บริจาค และได้ต่อสู้(ในหนทางของอัลลอฮฺ) ก่อนการพิชิต(นครมักกะฮฺ) ชนเหล่านั้นย่อมมีฐานะสูงกว่าบรรดาผู้บริจาค และต่อสู้(ในหนทางของอัลลอฮฺ)หลังพิชิต(นครมักกะฮฺ)"

การที่การบริจาคและต่อสู้ก่อนพิชิตนครมักกะฮฺประเสริฐกว่าหลังจากการพิชิตนครมักกะฮฺแล้วนั้น ก็เนื่องจากว่าก่อนการพิชิตนครมักกะฮฺนั้นเป็นช่วงเวลาที่มีมุสลิมต้องเผชิญกับความยากลำบาก ทั้งในเรื่องความเป็นอยู่และการสู้รบ ดังนั้นการบริจาคและการต่อสู้ในช่วงนั้นจึงถือว่าประเสริฐกว่า

(และถ้าหากเขาปรารถนาที่จะทำความชั่วอย่างหนึ่ง แต่แล้วเขาไม่ได้ทำ อัลลอฮฺจะทรงบันทึก ณ พระองค์ซึ่งหนึ่งความดีอย่างสมบูรณ์) การที่คนๆหนึ่งปรารถนาที่จะทำความชั่วอย่างหนึ่งแต่เขาไม่ได้ทำ สามารถแบ่งได้ออกเป็น 4 กรณี คือ

1. กรณีที่ไม่ได้ทำเนื่องจากเกิดการเกรงกลัวต่อการลงโทษของอัลลอฮฺ กรณีนี้คือกรณีที่ประโยคข้างต้นหมายถึง ดังที่มีสายรายงานอื่นระบุไว้ว่า :

إنما تركها من جراي [20]

ความว่า "แท้จริงเขาละทิ้งมัน(ความชั่วที่เขาปรารถนาจะทำ)เพราะข้า"

2. กรณีไม่ได้ทำเนื่องจากไม่มีความสามารถ แต่เขาก็ยังปรารถนาอยู่ว่าหากเขามีความสามารถเขาก็จะทำความชั่วนั้นๆ เช่น นาย ก. ปรารถนาที่จะเล่นการพนันแต่เขาไม่มีเงิน แต่ถึงกระนั้นเขาก็ยังปรารถนาอยู่ว่าหากเขามีเงินเขาก็จะเล่นการพนัน กรณีนี้เขาจะถูบบันทึกหนึ่งความผิด แต่ว่าความผิดของเขาไม่เท่ากับ ความผิดของผู้ที่ทำความชั่วนั้นจริงๆ ท่านนบี –คือลัลลลอฮฺอะลัยฮิวะสัลลิม- ได้กล่าวว่า:

ورجل آتاه الله مالاً ولم يؤته علماً ، فهو يخط في ماله ، ينفقه في غير حقه ،

ورجل لم يؤته علماً ولا مالاً وهو يقول : لو كان لي مثل هذا عملت فيه مثل الذي

يعمل ، قال رسول الله صلى الله عليه وسلم : فهما في الوزر سواء [21]

ความว่า "และชายคนหนึ่งอัลลอฮฺได้ประทานทรัพย์สมบัติให้แก่เขา แต่พระองค์ไม่ได้ประทานความรู้ให้ แล้วเขาก็ได้ใช้จ่ายทรัพย์สมบัติของเขาในหนทางที่ไม่ถูกต้องและไม่ใช้ในสิทธิของมัน และชายอีกคนหนึ่งอัลลอฮฺไม่ได้ประทานความรู้และทรัพย์สมบัติ และเขาก็กล่าวว่า : หากฉันมีในสิ่งที่เขามีแล้วไซ้ ฉันก็จะทำเหมือนกับสิ่งที่เขาทำเช่นกัน ท่านเราะสูลุลลอฮฺ –คือลัลลลอฮฺอะลัยฮิวะสัลลิม- ได้กล่าวว่า: ดังนั้นเขาทั้งสองจะได้รับความผิดเหมือนกัน" [22]

3. กรณีที่ปรารถนาและตั้งใจที่จะทำความชั่วอย่างหนึ่ง แล้วเขาก็ได้ปฏิบัติทำสาเหตุที่จะบรรลุถึงความชั่วนั้น ๆ แต่แล้วไม่ทันที่จะทำความชั่วอันนั้นสำเร็จก็เกิดอุปสรรคขึ้นมากลางคัน เช่น นาย ก. ปรารถนาและตั้งใจที่จะไปจัดแวงและขโมยบ้านเขา แล้วนาย ก. ก็ได้เตรียมเครื่องมือเพื่อการจัดแวงอย่างเสร็จสรรพ และเมื่อพอไปถึงบ้านที่เป็นเป้าหมายเขาก็ได้จัดแวงประตูบ้าน แต่ปรากฏว่าคนในบ้านหลังดังกล่าวรู้ตัว จนทำให้เขาต้องหนีเตลิดและยกเลิกการลักขโมยในคืนนั้นไป

กรณีนี้เขาจะได้รับความผิดเหมือนกับผู้ที่ได้ทำความชั่วนั้นๆ ดังที่ท่านอบูบักเราะฮฺได้เล่าจากท่านนบี - ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลิม- ว่าท่านได้กล่าวว่า:

إذا التقى المسلمان بسيفهما فالقاتل والمقتول في النار ، فقلت : يا رسول الله هذا

القاتل فما بال المقتول ؟ قال : إنه كان حريصاً على قتل صاحبه [23]

ความว่า "เมื่อมุสลิมสองคนคบดาบมาพบกัน(เพื่อเช่นฆ่ากัน) ดังนั้นผู้ที่ฆ่าและผู้ที่ถูกฆ่าจะอยู่ในนรก ฉนั้น(หมายถึงอบูบักเราะฮฺ)จึงถามขึ้นว่า: โอ้ท่านเราะฮฺลุลลอฮฺ นี่คือนักฆ่าแล้วผู้ที่ถูกฆ่ามีความผิดอะไรหรือ? ท่านตอบว่า: แท้จริงแล้วเขานั้นเห็ดดกระหายที่จะฆ่าคู่อริของเขา"

ถึงแม้ว่าเขาไม่ได้ฆ่าคู่อริ แต่เนื่องจากเขามีความปรารถนาที่จะฆ่า และได้ทำสาเหตุที่จะบรรลุถึงการฆ่า นั่นคือการคบดาบแล้วเข้าต่อสู้กัน ดังนั้นเขาทั้งสองก็จะได้รับความผิดเหมือนกัน แต่ทั้งนี้ก็ไม่ใช่ว่าระดับการลงโทษของเขาทั้งสองคนนั้นจะต้องเหมือนกัน

กรณีนี้มันแตกต่างกับกรณีที่สองก็ตรงที่ว่า กรณีที่สองเขาไม่มีความสามารถและไม่ได้เริ่มลงมือปฏิบัติแม้แต่น้อยนิด ส่วนกรณีนี้เขาได้ลงมือปฏิบัติแล้ว แต่เกิดมีอุปสรรคขึ้นก่อนที่จะทำสำเร็จ และกรณีนี้ความผิดของเขาเยอะมากกว่าความผิดในกรณีที่สอง

4. กรณีไม่ได้ทำเนื่องจากเกิดความละอายใจตัวเอง ไม่ใช่เพื่ออัลลอฮฺ กรณีนี้เขาจะไม่ถูกบันทึกใดๆ ทั้งสิ้นทั้งความดีและความชั่ว

(และถ้าหากเขาปรารถนาที่จะทำมัน แล้วเขาก็ได้ทำ พระองค์จะทรงบันทึก ณ พระองค์ซึ่งหนึ่งความผิดเท่านั้น) ความชั่วต่างๆที่มนุษย์ทำ อัลลอฮฺจะบันทึกหนึ่งความผิดเท่านั้น ซึ่งมันต่างกับความดี ซึ่งพระองค์จะบันทึกถึงสิบความดีและจะเพิ่มพูนอีกหลายๆเท่า ส่วนประเด็นปัญหาที่ว่าความชั่วที่มนุษย์ก่อขึ้นนั้นความผิดของมันจะเพิ่มพูนหรือไม่ ?

คำตอบคือ ความดีและความชั่วจะถูกเพิ่มพูนหากกระทำในสถานที่และเวลาที่มีความประเสริฐ เช่น นครมักกะฮ์และเดือนรอมฎอน กล่าวคือความดีนั้นจะเพิ่มพูนทั้งปริมาณและขนาดของการตอบแทน ส่วนความชื่อนั้นจะเพิ่มพูนเฉพาะขนาดของการลงโทษ แต่จะไม่เพิ่มพูนจำนวนของความผิด อัลลอฮ์ได้ตรัสว่า

مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثَالِهَا وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَى إِلَّا مِثْلَهَا وَهُمْ لَا

يُظْلَمُونَ [24]

ความว่า "ผู้ใดที่นำความดีมา เขาก็จะได้รับสิบเท่าของความดีนั้น และผู้ใดที่ทำความชั่วมาเขาจะไม่ถูกตอบแทน นอกจากเท่ากับความชื่อนั้น โดยพวกเขาจะไม่ถูกอธรรม"

ในอายะฮ์นี้เป็นที่แน่ชัดแล้วว่า ความชั่วจะไม่ถูกเพิ่มพูนนอกจากเท่ากับความชื่อนั้นๆ และอีกอายะฮ์หนึ่งพระองค์ได้ตรัสว่า :

وَمَنْ يُرِدْ فِيهِ بِالْحَادِ بِظُلْمٍ نُذِقْهُ مِنْ عَذَابِ أَلِيمٍ [25]

ความว่า "และถ้าผู้ใดที่ปรารถนาที่จะกระทำการฝ่าฝืนด้วยทุจริตใด ๆ ในนั้น(มีสติปัญญาหรือ) เราก็จะให้เขาล้มรสการลงโทษอย่างเจ็บปวดยิ่ง"

อัลลอฮ์ไม่ได้ตรัสว่าผู้ที่ทำความชั่วในนั้น พระองค์จะเพิ่มพูนความผิด แต่พระองค์ตรัสว่า จะลงโทษเขาอย่างเจ็บปวด ซึ่งทำให้เราเข้าใจว่าผู้ที่ทำความชั่วในสถานที่ประเสริฐนั้นความผิดของเขาจะไม่เพิ่มพูนจำนวนแต่อย่างใด เขาจะยังคงได้รับหนึ่งความผิด แต่ทว่าหนึ่งความผิดของเขานั้นขนาดการลงโทษจะรุนแรงกว่า

ประโยชน์ที่ได้จากหะดีษ

1. อัลลอฮ์นั้นทรงมีความเมตตาปรานี และยุติธรรมต่อมนุษย์ทั้งหมด
2. มุสลิมสมควรที่จะมีเจตนาและปรารถนาที่จะทำความดีอยู่เสมอ เพราะถึงแม้ว่าเขาจะไม่ได้ทำจริงๆ แต่เขาก็ยังจะได้รับหนึ่งความดีอย่างสมบูรณ์
3. มุสลิมควรที่จะตระหนักอยู่เสมอว่าทุกๆ การเคลื่อนไหวของเขานั้นมีผู้ที่คอยสังเกตและมองดูอยู่ ทั้งนี้ก็เพื่อเขาจะได้ยับยั้งชั่งใจเมื่อจะทำความผิด
4. ในการตะอูวะฮ์นั้นต้องใช้ทั้งรูปแบบการตักเตือน นั่นคือการส่งเสริมให้ทำความดีด้วยการบอกถึงผลบุญหรือความประเสริฐของงานนั้นๆ และรูปแบบการตักเตือน นั่นคือการตักเตือนไม่ให้ทำความชั่ว ด้วยการบอกถึงความผิดและการลงโทษอันมหันต์เนื่องจากประกอบความชื่อนั้นๆ

แหล่งอ้างอิง

- [1] บันทึกลงโดยอัลบุคอรีในกิตาบ:อัรริกอฎ บาบ:มัน ฮัมมะ บี หะสะนะฮฺ เอา สัยยิอะฮฺ หะดีษที่:6491 และมุสลิมในกิตาบ อัลอิมาน บาบ อีซา ฮัมมัด อับดุล... หะดีษที่: 336
- [2] บ้างก็ว่าปีที่ 69 และบ้างก็ว่าปีที่ 70 บ้างก็ว่าปีที่ 69 และบ้างก็ว่าปีที่ 70
- [3] จากหะดีษที่บันทึกโดยมุสลิม(2653) และอัตติรมิซีย์(2156)
- [4] อัซซุครุฟ : 80
- [5] บันทึกโดยอัลบุคอรี (7501)
- [6] อัลอิสรอฮ์ : 14
- [7] บันทึกโดยอะหมัด(2/213) อัตติรมิซีย์(2639)
- [8] ฟัตหุลบารีย์ 11/399
- [9] ส่วนผลบุญหรือความดีของผู้ที่ปฏิบัติความดีหนึ่งๆจะเป็นอย่างไรนั้น ได้อธิบายในประโยคถัดไปของหะดีษบทนี้แล้ว
- [10] อันนิสาฮ์ : 100
- [11] ซัรหฺ มัตนิล อับวะอิน (118)
- [12] อัลอันอาม:160
- [13] บันทึกโดยมุสลิม
- [14] บันทึกโดยอัลบุคอรี(3673) และมุสลิม(6434)
- [15] ฟัตหุลบารีย์ (7/44)
- [16] อัซซุมรฺ : 9
- [17] บันทึกโดยอัลบุคอรี:1894 และมุสลิม:1151
- [18] หมายความว่า การถือศีลอดนั้น พระองค์จะทรงตอบแทนมากยิ่งขึ้นกว่า
- [19] อัลหะดีด : 10
- [20] บันทึกโดยมุสลิม(333)
- [21] บันทึกโดยอิบนุมาญะฮฺ (4228)
- [22] หมายความว่า เขาทั้งสองเป็นผู้ที่ทำบาปเหมือนกัน ส่วนความหนักเบาของความผิดนั้นมัน ย่อมไม่เท่ากัน
- [23] บันทึกโดยอัลบุคอรี (30) และมุสลิม(7181)
- [24] อัลอันอาม:160
- [25] อัลฮัจญ์ : 25